

عناوین و کلیات دروس سطح چهار مرکز آموزش تخصصی تفسیر و علوم قرآن

بر طبق الگوی تدوین کلیات

ردج	عناوین دروس	ساعت	هدف
۱.	مبانی تفسیر (۱)	۳۲	توانا سازی قرآن پژوهان جهت بررسی و تحلیل مباحث مربوط به زبان قرآن، هرمنوتیک
۲.	قواعد تفسیر (۱)	۳۲	شناخت تحلیلی - تطبیقی قواعد تفسیر قرآن (در مرحله کشف ظهور آیات)
۳.	رابطه قرآن و حدیث	۳۲	شناخت رابطه واقعی قرآن و حدیث برای استفاده از روایات در تفسیر قرآن
۴.	مبانی تفسیر (۲)	۳۲	توانا سازی قرآن پژوهان جهت بررسی و تحلیل مباحث معنا شناسی، بطن و نظریه پیوستگی آیات
۵.	قواعد تفسیر (۲)	۳۲	شناخت تحلیلی - تطبیقی قواعد تفسیر قرآن (در مرحله کشف مراد آیات)
۶.	تفسیر اهل بیت (ع) در قرآن	۳۲	توانا سازی قرآن پژوهان در شناخت تحلیلی و تطبیقی و دفاع از مکتب اهل بیت (علیهم السلام)
۷.	تفسیر اعتقادی (۱)	۳۲	بررسی و تحلیل آیات توحیدی قرآن با رویکردی تطبیقی و پاسخ به شبهات در این زمینه
۸.	تفسیر تربیتی جامع (۱)	۳۲	ایجاد توانمندی قرآن پژوهان بر تفسیر جامع سوره ها در ابعاد گوناگون روشی و گرایشی
۹.	تفسیر فقهی (۱)	۳۲	بررسی اجتهادی مهمترین قواعد فقهی در قرآن
۱۰.	تفسیر اعتقادی (۲)	۳۲	بررسی و تحلیل آیات معاد با رویکردی تطبیقی و همراه با پاسخ به شبهات
۱۱.	تفسیر تربیتی جامع (۲)	۳۲	ایجاد توانمندی قرآن پژوهان بر تفسیر جامع سوره ها در ابعاد گوناگون روشی و گرایشی
۱۲.	تفسیر فقهی (۲)	۳۲	شناخت و بررسی اجتهادی آیات فقه الحکومه
۱۳.	تفسیر اعتقادی (۳)	۳۲	بررسی و تحلیل آیات نبوت با رویکردی تطبیقی و همراه با پاسخ به شبهات در این زمینه
۱۴.	تفسیر اجتماعی (۱)	۳۲	۱- شناخت تحلیلی، تطبیقی تفسیر اجتماعی قرآن ۲- جایگاه تفسیر اجتماعی در تولید علوم اجتماعی اسلامی
۱۵.	تفسیر اخلاقی - تربیتی	۳۲	تسلط بر مبانی، اصول، اهداف و روش های اخلاقی تربیتی قرآن
۱۶.	تفسیر علمی	۳۲	تحلیل روش تفسیر علمی. ظرفیتهای، بایسته ها، آسیبها و بررسی نمونه هایی از آیات مربوط
۱۷.	تفسیر اجتماعی (۲)	۳۲	۱- آزمون مهارت گزینش آیات اجتماعی ۲- تمرین ارائه تفسیر اجتماعی از آیات
۱۸.	نقد و بررسی آراء متفکران معاصر	۳۲	شناخت جریانهای دیدگاههای قرآنی متفکران معاصر جهان و تأثیرات آنها بر همدیگر همراه با نقد آنها
۱۹.	پایان نامه	۳۲۰	
۲۰.	جمع کل واحد ها با پایان نامه	۸۹۶	

مدیر مرکز
حمید ملکی

عنوان درس: مبانی تفسیر ۱ (زبان قرآن و هرمنوتیک قرآن)	شماره درس:
--	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : توانا سازی قرآن پژوهان جهت بررسی و تحلیل مباحث مربوط به زبان قرآن، هرمنوتیک

سر فصل ها :

الف) زبان قرآن

۱ - کلیات : تعریف، پیشینه، رابطه زبان قرآن با تفسیر

۲ - معنا داری زبان قرآن و گونه های آن

۳ - نظریه های مربوط به زبان قرآن

۴ - بررسی تحلیلی نظریه زبان قرآن در خصوص آیات کلامی، تاریخی، فقهی و ...

ب) هرمنوتیک

۱- کلیات: تعریف، پیشینه، انواع هرمنوتیک (فلسفی، تاریخی و ...) رابطه هرمنوتیک و تفسیر قرآن

۲- معنای متن و قصد مولف در تفسیر قرآن و نقد و بررسی دیدگاه مذکور

۳- نقش متن در فرایند قرآن و نقد و بررسی دیدگاه مذکور

۴- نقش مفسر در تفسیر قرآن و بررسی دیدگاه مذکور

روش تدریس : ---

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پروژکتور و)

متن آموزشی : ----

منابع:

اصلی:

۱ - تحلیل زبان قرآن و روش شناسی فهم - محمد باقر سعیدی روشن

۲ - نظریه تفسیر متن - احمد واعظی

۳ - التفسیر و المفسرون فی ثوبه القشيب، ج ۱ - مرحوم آیت الله معرفت

فرعی:

۱ - مبانی تفسیر قرآن - سید رضامودب

۲ - زبان دین و قرآن - ابوالفضل ساجدی

۳ - معرفت دینی - صادق لاریجانی

۴ - در آمدی بر هرمنوتیک - احمد واعظی

۵ - مقدمه تفاسیر مثل المیزان و

۶ - نص و بیولوژی متن - علیرضا قائمی نیا

- ۷ - تفسیر تنزیلی، عبدالکریم بهجت پور
- ۸ - چهره پیوسته قرآن، سید محمد علی ایازی
- ۹ - میثاق در قرآن، عبدالکریم بی آزار شیرازی
- ۱۰ - مفردات قرآن، سید محمود طیب حسینی
- ۱۱ - چند معنایی در قرآن، سید محمود طیب حسینی

محل امضای

ناظر

محل امضای

استاد پیشنهاد دهنده

عنوان درس : مبانی تفسیر ۲ (معنا شناسی و بطن و نظریه پیوستگی آیات)	شماره درس:
---	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : مبانی تفسیر (۱)

هدف : توانا سازی قرآن پژوهان جهت بررسی و تحلیل مباحث معنا شناسی ، بطن و نظریه پیوستگی آیات

سر فصل ها :

الف) معناشناسی و بطن قرآن

۱ - کلیات : تعریف، پیشینه، اقسام معنا شناسی (تاریخی، توصیفی و ...) رابطه معنا شناسی و تفسیر قرآن

۲ - دیدگاه و ادله معنا شناسی و اقسام آن

۳ - نظریه چند معنایی در آیات قرآن (بطن و تاویل و اقسام آن)

۴ - بررسی توسعه معنایی در تفسیر قرآن

ب) نظریه پیوستگی آیات:

۱- کلیات: تعریف، پیشینه، انواع پیوستگی در آیات قرآن و بررسی رابطه سیاق با پیوستگی آیات قرآن

۲- بررسی تشابه و پیوستگی معنادر تفسیر قرآن

۳- بررسی و نقد دیدگاه موافقان نظریه پیوستگی سوره ها و آیات درونی قرآن

۴- بررسی و نقد دیدگاه مخالفان نظریه پیوستگی سوره ها و آیات درون سوره ها در قرآن

۵- نقش نظریه پیوستگی آیات قرآن در تفسیر آیات مکی و مدنی

روش تدریس :

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پروژکتور و ...)

متن آموزشی :

منابع:

اصلی :

۱ - التمهید فی علوم القرآن - مرحوم آیت الله معرفت

۲ - التفسیر الاثری - مرحوم آیت الله معرفت

۳ - المیزان - علامه طباطبائی

۴ - مبانی تفسیر قرآن - سید رضا مودب

۵ - مکاتب تفسیری - علی اکبر بابایی

۶ - منطق تفسیر قرآن - محمد علی رضائی اصفهانی

۷ - معنا شناسی - علیرضا قائمی نیا

۸ - البیان فی تفسیر القرآن - مرحوم آیت الله خوئی

۹ - الاتقان - سیوطی

فرعی: ندارد

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : تفسیر ترتیبی جامع (۱)	شماره درس:
-----------------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : مبانی و قواعد تفسیری

هدف : ایجاد توانمندی قرآن پژوهان بر تفسیر جامع سوره ها در ابعاد گوناگون روشی و گرایشی

سر فصل ها :

الف) کلیات:

۱ - اشاره ای به تعریف ، پیشینه، و سیر تطور تفسیر جامع

۲ - اشاره ای به فرایند تفسیر

۳ - اشاره ای به مزایا و فواید تفسیر جامع

ب) تفسیر جامع سوره فجر و اعلی

روش تدریس : منابع تفسیری بین طلاب توزیع شده و با ملاحظه همه تفاسیر از هر گرایش و روش ، آیات سوره های مورد نظر تفسیر گردد

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پروژکتور و)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی :

۱ - مجمع البیان / طبرسی

۲ - التبیان / شیخ طوسی

۳ - المیزان / علامه طباطبائی

۴ - کشف / زمخشری

۵ - انوار التنزیل / بیضاوی

۶ - التحریر و التنویر / محمد الطاهر بن عاشور

۷ - تفسیر تسنیم / آیت الله جوادی آملی

۸ - تفسیر نمونه / آیت الله مکارم شیرازی

۹ - تفسیر قرطبی

۱۰ - تفسیر کبیر / فخر رازی

۱۱ - تفسیر روح المعانی / آلوسی

۱۲ - تفسیر الاثری الجامع / آیت الله معرفت

۱۳ - تفسیر جامع البیان / طبری

۱۴-تفسیر ابن کثیر

۱۵- بیان المعانی، ملاحویش

۱۶-تفسیر فی ظلال، سید قطب

فرعی: ندارد.

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : تفسیر ترتیبی جامع (۲)	شماره درس :
-----------------------------------	-------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : مبانی و قواعد تفسیری

هدف : ایجاد توانمندی قرآن پژوهان بر تفسیر جامع سوره ها در ابعاد گوناگون روشی و گرایشی

سر فصل ها :

الف) کلیات:

۴ - اشاره ای به تعریف ، پیشینه، و سیر تطور تفسیر جامع

۵ - اشاره ای به فرایند تفسیر

۶ - اشاره ای به مزایا و فوائد تفسیر جامع

ب) تفسیر جامع سوره حجرات

روش تدریس : منابع تفسیری بین طلاب توزیع شده و با ملاحظه همه تفاسیر از هر گرایش و روش ، آیات سوره های مورد نظر

تفسیر گردد

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پرژکتور و)

متن آموزشی : تفهیر مهم شیعه و اهل سنت

منابع:

اصلی :

۱ - مجمع البیان / طبرسی

۲ - التبیان / شیخ طوسی

۳ - المیزان / علامه طباطبائی

۴ - کشاف / زمخشری

۵ - انوار التنزیل / بیضاوی

۶ - التحریر و التنویر / محمد الطاهر بن عاشور

۷ - تفسیر تسنیم / آیت الله جوادی آملی

۸ - تفسیر نمونه / آیت الله مکارم شیرازی

۹ - تفسیر قرطبی

۱۰- تفسیر کبیر/ فخررازی

۱۱- تفسیر روح المعانی / آلوسی

۱۲- تفسیر الاثری الجامع / آیت الله معرفت

فرعی: ندارد.

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : تفسیر فقهی (۱)	شماره درس:
----------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : بررسی اجتهادی مهمترین قواعد فقهی در قرآن

سر فصل ها :

الف) کلیات: تعریف قاعده، فقه، قاعده فقهی

ب) پیشینه موضوع ، پیشینه پژوهش و تبار شناسی قواعد فقهی، معرفی اهم منابع، اقسام قواعد فقهیه در قرآن و تعداد آن (اقسام آیات الاحکام ، آیات المقاصد، آیات الاصول، آیات القواعد و آیات المسائل)

ج مباحث مبنایی: شیوه تشریع قرآن ، تشریعی بودن قرآن، جایگاه آیات المقاصد در احکام قرآن.

د) اهم قواعد فقهی در قرآن، قاعده عسر و حرج ، قاعده نفی سبیل، قاعده الزام، قاعده احسان، قاعده اشتراک مومن و کافر، قاعده تعاون ، قاعده رجوع جاهل به عالم

روش تدریس : حضور در کلاس

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پرژکتور و)

متن آموزشی :

منابع:

اصلی :

- ۱ - القواعد الفقهیه - آیت الله بجنوردی
- ۲ - قواعد فقهیه - آیت الله مکارم شیرازی
- ۳ - فقه القرآن - راوندی
- ۴ - کنز العرفان - فاضل مقداد
- ۵ - مسالک الافهام - کاظمینی
- ۶ - زبدہ البیان - اردبیلی
- ۷ - فقه القرآن - محمد یزدی
- ۸ - باز پژوهی آیات فقهی - محمد فاکر میبدی
- ۹ - احکام القرآن - حصاص حنفی
- ۱۰ - احکام القرآن - ابن عربی

۱۱- احکام القرآن طبری شافعی

۱۲- آیات الاحکام / صابونی

۱۳- تفسیر الجامع لاحکام القرآن - قرطبی

فرعی:

۱ - تفاسیر شیعه و سنی

۲ - کتب فقهی شیعه و سنی

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : تفسیر فقهی (۲)	شماره درس:
----------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : تفسیر فقهی (۱)

هدف : شناخت و بررسی اجتهادی آیات فقه الحکومه

سر فصل ها :

الف) کلیات: تعریف، آیات الاحکام ، احکام الآیات، فقه القرآن، فقه الحکومه

ب) پیشینه پژوهش ، تبار شناسی و معرفی مهمترین منابع آموزشی و پژوهشی

ج) مباحث قرآن و حقوق

د) مباحث فقه الحکومه

۱- مشروعیت حکومت بشری در قرآن

۲- مشروعیت حکومت اسلامی ،

۳- شئون حکومت اسلامی در قرآن، جهاد، دفاع، صلح، امر به معروف و نهی از منکر ، خمس، انفال، فیء ، حدود و قصاص، قضاء و شهادت

۴- رابطه حکومت با امور عبادی : نماز جمعه، حج، زکات و...

۵- رابطه حکومت با عقود ایقاعات، نکاح، طلاق، معاملات و

روش تدریس : حضور در کلاس

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پروژکتور و)

متن آموزشی :

منابع:

اصلی :

۱ - فقه القرآن - راوندی

۲ - کنزالعرفان - فاضل مقداد

۳ - مسالک الافهام - کاظمینی

۴ - زبده البیان - اردبیلی

۵ - احکام القرآن - حصاص حنفی

- ۶ - احکام القرآن - ابن عربی
- ۷ - احکام القرآن طبری شافعی
- ۸ - آیات الاحکام / صابونی

فرعی:

- ۱ - تفاسیر شیعه و اهل سنت
- ۲ - کتب فقهی شیعه و اهل سنت
- ۳ - کتب جدید حکومت در قرآن
- ۴ - مبانی حکومت اسلامی

محل امضای
ناظر

محل امضای
پیشنهاد دهنده

عنوان درس : قواعد تفسیر (۱)	شماره درس:
-----------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری - عملی

پیش نیاز : مبانی تفسیر

هدف : شناخت تحلیلی - تطبیقی قواعد تفسیر قرآن (در مرحله کشف ظهور آیات)

سر فصل ها :

- الف) مباحث مقدماتی (ارزیابی تعاریف تفسیر ، تعریف تفسیر صحیح و کامل، تعریف قواعد تفسیر و بیان تفلوت آن با مبانی تفسیر، ضرورت و اهمیت ، پیشینه و کتاب شناسی ، دسته بندی قواعد تفسیر).
- ب) دیدگاه ها در قرائت صحیح آیات و قواعد تفسیری مرتبط با آن
- ج) قواعد تفسیری مربوط به تبیین معانی مفردات و ساختار ادبی آیات
- د) قواعد تفسیری مربوط به قرائن متصل آیات
- روش تدریس : بیان قواعد تفسیر، بررسی و نقد و تطبیق آن در تفسیر برخی آیات ، بررسی و نقد برخی تفاسیر
- مهم از جهت میزان رعایت قواعد تفسیر
- شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سیمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات :

متن آموزشی : کتاب قواعد تفسیر قرآن ، علی اکبر بابائی ، فصل های ۱-۴

منابع:

اصلی :

- ۱- روش شناسی تفسیر قرآن ، علی اکبر بابایی و دیگران
- ۲- قواعد التفسیر لدی الشیعه و السنه ، فاکر میبدی
- ۳- اصول التفسیر و قواعد، خالد عبدالرحمن العکّ
- ۴- مکاتب تفسیری ج ۲ و ۳ (در بررسی و نقد تفاسیر مهم) - علی اکبر بابائی

فرعی:

- ۱ - قواعد التفسیر جمعا و دراسة ، خالد بن عثمان السبت
- ۲ - توشیح التفسیر فی قواعد التفسیر و التاویل ، محمد بن سلیمان تنکابنی
- ۳ - منطق تفسیر قرآن ، محمد علی رضائی اصفهانی
- ۴ - دروس تمهیدیه فی قواعد التفسیریه، علی اکبر سیفی
- ۵ - قواعد التدبّر ، حسن حبّنه میدانی
- ۶- قواعد تفسیر، حسینی شیرازی

۷-التفسیر و المفسرون ، ذهبی

۸-التمیهد، مرحوم آیت الله معرفت

۹-الاتقان ، سیوطی

۱۰-البرهان، زرکشی

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : قواعد تفسیر (۲)	شماره درس:
-----------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری - عملی

پیش نیاز : مبانی تفسیر و قواعد تفسیر (۱)

هدف : شناخت تحلیلی - تطبیقی قواعد تفسیر قرآن (در مرحله کشف مراد آیات)

سرفصل ها :

الف) قواعد تفسیری مرتبط با قرائن منفصل آیات

ب) قواعد تفسیری مرتبط با فهم دلالت های غیر صریح و معانی باطنی آیات

ج) قاعده علم یا علمی بودن مستندات تفسیر

د) قواعد اختصاصی تفسیر موضوعی

روش تدریس : ----

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پرژکتور و)

متن آموزشی : کتاب قواعد تفسیر قرآن ، علی اکبر بابائی ، فصل های ۵-۷ ، قواعد التفسیر لدی الشیعه و السنه ، فاکر میبیدی

منابع:

اصلی :

۱- روش شناسی تفسیر قرآن ، علی اکبر بابایی و دیگران

۲- قواعد التفسیر لدی الشیعه و السنه ، فاکر میبیدی

۳- اصول التفسیر و قواعد، خالد عبدالرحمن العکّ

۴- مکاتب تفسیری ج ۲ و ۳ (در بررسی و نقد تفاسیر مهم) - علی اکبر بابائی

فرعی:

- ۱- قواعد التفسیر جمعا و دراسته ، خالد بن عثمان السبت
- ۲- توشیح التفسیر فی قواعد التفسیر و التاویل ، محمد بن سلیمان تنکابنی
- ۳- منطق تفسیر قرآن ، محمد علی رضائی اصفهانی
- ۴- دروس تمهیدیه فی قواعد التفسیریه - علی اکبر سیفی
- ۵- قواعد التدبّر ، حسن حبّکه میدانی
- ۶- التفسیر و المفسرون ، ذهبی
- ۷- التفسیر و المفسرون فی ثوبه القشيب، مرحوم آیت الله معرفت
- ۸- الاتقان ، سیوطی
- ۹- البرهان، زرکشی

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : رابطه قرآن و حدیث	شماره درس:
-------------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : شناخت رابطه واقعی قرآن و حدیث برای استفاده از روایات در تفسیر قرآن

سر فصل ها :

الف) مباحث مقدماتی (تعریف رابطه، تفسیر، حدیث و واژه های متناظر، اشاره به جهات مختلف رابطه قرآن و حدیث و تنقیح موضوع بحث، ضرورت و فوائد ، پیشینه و اشاره به منابع مهم بحث، اشاره به دیدگاه ها در موضوع بحث)

ب) بررسی و نقد دیدگاه وابستگی مطلق تفسیر به حدیث (حدیث محوری)

۱- طرفداران

۲-دلائل

۳- نتیجه گیری

ج) بررسی و نقد دیدگاه بی نیازی تفسیر از حدیث (قرآن بسندگی در تفسیر)

۱- طرفداران

۲-دلائل

۳- نتیجه گیری

د) تبیین میزان نیاز به روایات در تفسیر قرآن

۱- دلائل نیاز به روایات در تفسیر قرآن

۲- قلمرو نیاز به روایات در تفسیر قرآن

۳- رتبه روایات در تفسیر نسبت به دیگر منابع تفسیری

۴- جایگاه سنت در تفسیر قرآن به قرآن

ه) میزان اعتبار و تاثیر اقسام مختلف روایات در تفسیر آیات

۱- میزان اعتبار و تاثیر روایات متواتر و محفوف به قرائن قطعی

۲- میزان اعتبار و تاثیر روایات آحاد معتبر

و) نقش روایات ضعیف در تفسیر

ز) نقش قرآن در حدیث

روش تدریس : طرح دیدگاه و بررسی و نقد آنها و نتیجه گیری

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پروژکتور و)

متن آموزشی : ----

منابع:

اصلی :

۱ - مکاتب تفسیری ج ۱ و ۲ و ۳- علی اکبر بابائی

۲ - رابطه متقابل قرآن و سنت ، علی نصیری

۳ - مقدمه المیزان، مقدمه تسنیم، مقدمه ابن کثیر، مقدمه تفسیر الصافی، مقدمه التفسیرالاثری الجامع

فرعی:

۱- مبانی تفسیر روایی ، محمد فاکرمیبدی

۲- پژوهشی تطبیقی در روایات تفسیری فریقین، مهدی رستم نژاد

۳- روش شناسی تفسیر قرآن ، علی اکبر بابایی

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : اهل بیت (علیهم السلام) در قرآن	شماره درس:
--	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : توانا سازی قرآن پژوهان در شناخت تحلیلی و تطبیقی و دفاع از مکتب اهل بیت (علیهم السلام)

سرفصل ها :

الف) کلیات:

۱- مفهوم شناسی اهل بیت (علیهم السلام) (به صورت اجمالی)

۲- راههای شناخت اهل بیت (علیهم السلام)

۱/۲ قرآن/ سنت قولی و سیره عملی در منابع امامیه و اهل سنت

۲/۲ توسل و تشریف / تربیت شدگان

۳- دسته بندی روایات تفسیری ناظر به اهل بیت (علیهم السلام) در قرآن

ب) شخصیت و فضائل عمومی اهل بیت (علیهم السلام) در قرآن (با تاکید به روایات تفسیری)

۱ - اهل بیت (علیهم السلام) در نظام خلقت : الاسماء/ له الاسماء الحسنی / وجه الله/ آیه نور و ...

۲- اهل بیت (علیهم السلام) در دنیا

۱/۲ : در امم سابق (راکعان ، اهل بیت حضرت ابراهیم(ع) ، حضرت نوح (ع) و ...)

۲/۲ : در امت اسلامی: (آیات : آیه آخر سوره رعد، مباحله، ولایت، مودت، تطهیر، مقربون ، انعمت علیهم، سوره

هل اتی، آیه تمیز / سوره آل عمران/ ۱۷۹

۳- اهل بیت (علیهم السلام) در آخرت،

۱/۳ : وجه الله/

۲/۳: اصحاب الاعراف و ...

ج) مصداق شناسی اهل بیت (علیهم السلام) در قرآن (با تاکید به روایات تفسیری)

۱- اصحاب کساء

۲- ائمه اطهار (علیهم السلام)

الف: بررسی آیات جانشینی انبیاء : طالوت/ سلیمان/ آصف/ شمعون

ب: امامت ابراهیم/ امه واحده نقباء/ ۱۲ چشمه/ ایاک نعبد و ...)

۳- امیر مومنان (علیه السلام) (۲۰۷ بقره/ ۲۴۵ بقره / مومنون/ انبیاء/ ۱۷۹ / آل عمران/ مائده ۵۴ / ۴۴ اعراف/ ۳ توبه/

هود ۱۷/ رعد ۴۳

۴- سیده نساء العالمین: آیات سیده نساء العالمین / کوثر/ قدر و...

۵- سید الشهداء (علیه السلام) ذبح عظیم / سوره فجر / و ...

۶- خاتم الاوصیاء (عج) آیات: خلافت / نور / توبه، / صف / انبیاء لقد كتبنا... / آبی ۴-۸ سوره اسراء / آیه مستضعفین و...

(د) پاسخ به شبهات

۱- علل عدم ذکر اسامی اهل بیت (علیهم السلام) در قرآن و ...

روش تدریس: حضور در کلاس

شیوه ارزشیابی: ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات: ابزار آموزشی معمولی (وایت برد، ویدئو پروژکتور و ...)

متن آموزشی: ندارد

منابع:

اصلی: تفاسیر روایی و موضوعی

الف) تفاسیر روایی امامیه و اهل سنت

۱- امامیه: (نور الثقلین، البرهان، صافی، عیاشی، قمی و ...)

۲- اهل سنت: (الدر المنثور، ابن کثیر، طبری و ...)

ب) تفاسیر موضوعی:

شواهد التنزیل حسکانی - تاویل الآیات استر آبادی - اهل بیت (علیهم السلام) در قرآن، نقی پور - اهل بیت (علیهم السلام)

در قرآن عظیمی - اهل بیت (علیهم السلام) فی الکتاب و السنه ری شهری - تفاسیر موضوعی حضرات آیات مکارم

شیرازی، سبحانی، جوادی و ...

فرعی: کتب کلامی و تفاسیر ترتیبی - تحلیلی

۱- تحلیلی (المیزان، نمونه، تسنیم، مجمع، تبیان، تفسیر اثری (مرحوم آیت الله معرفت) و ...)

۲- تحلیلی (طبری، زمخشری، فخر رازی، آلوسی، عبده و ...)

۳- کتب کلامی - تحلیلی مثل: شرح تجرید و ...، ینابیع الموده، و ...، عبقات الانوار، احقاق الحق، الغدیر و

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : تفسیر اعتقادی (۱)	شماره درس:
-------------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : بررسی و تحلیل آیات توحیدی قرآن با رویکردی تطبیقی و پاسخ به شبهات در این زمینه

سر فصل ها :

الف) کلیات:

۱- تفاوت روش و رویکرد مباحث توحیدی در کلام و قرآن

۲- تفاوت معرفت با ایمان

۳- ارزیابی مباحث توحیدی در تفاسیر موضوعی

ب) محوری ترین مباحث توحیدی قرآن

۱- توحید ذات

۱-۱- حجم آیات مرتبط با توحید ذات

۱-۲- علت عدم استدلال قرآن به توحید ذات

۲- توحید افعالی - توحید ربوبی: براهین، رابطه ربوبیت با دیگر مباحث توحیدی، رابطه با دیگر مباحث اعتقادی

۳- توحید عبادی: براهین، نصاب ایمان و کفر، روابط عبودی (آثار تربیتی توحید عبودی)

۴- توحید استعانت: براهین، آثار تربیتی

ج) شبهات توحیدی

۱- بررسی آیات متشابه و مورد اختلاف مذاهب اسلامی

۲- صفات خبریه همچون رؤیت، جهت، قضاء و قدر، جبر و تفویض

روش تدریس: حضور در کلاس

شیوه ارزشیابی: ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات: ابزار آموزشی معمولی (وایت برد، ویدئو پرژکتور و)

متن آموزشی: ندارد

منابع:

اصلی:

۱ - پیام قرآن ج ۲ آیت الله ناصر مکارم شیرازی

۲ - مفاهیم القرآن ج ۱ آیت الله جعفر سبحانی

۳ - معارف قرآن ج ۱ آیت الله محمد تقی مصباح یزدی

۴ - تفسیر موضوعی قرآن کریم ج ۲ آیت الله عبدالله جوادی آملی

۵ - توحید در قرآن، علامه محمد حسین طباطبائی (ره)

فرعی:

- ۱- منشور جاوید ج ۱ آیت الله جعفر سبحانی
- ۲- المیزان فی تفسیر القرآن ، علامه محمد حسین طباطبائی (ره)
- ۳- الکشاف ، زمخشری
- ۴- التوحید و الشرک فی القرآن الکریم ، آیت الله جعفر سبحانی
- ۵- مجمع البیان ، فضل بن حسن طبرسی
- ۶- التبیان فی تفسیر القرآن الکریم، شیخ طوسی
- ۷- روح المعانی ، آلوسی
- ۸- مفاتیح الغیب ، فخرالدین رازی
- ۹ - رساله التوحید ، محمد عبده
- ۱۰ - تشابه القرآن ، قاضی عبدالغفار
- ۱۱ - رسائل الجاحظ ، جاحظ معتزلی
- ۱۲ - شرح العقائدالنسفیة ، سعد الدین تفتازانی (اشاعره)
- ۱۳ - نقدی بر وهابیت ، آیت الله جعفر سبحانی
- ۱۴ - متشابه القرآن ، قاضی عبدالجبار

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : تفسیر اعتقادی (۲)	شماره درس:
-------------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : بررسی و تحلیل آیات معاد با رویکردی تطبیقی و همراه با پاسخ به شبهات

سر فصل ها :

الف (کلیات:

۱- واژه شناسی قیامت و دیگر الفاظ مرتبط در قرآن

۲- بررسی اجمالی آیات معاد در قرآن

۳- ارزیابی نقاط اشتراک و افتراق اهداف، ساختار و مسائل معاد در دانش کلام با آیات معاد

۴- جایگاه رستاخیز در قرآن

۵- نقش های تربیتی معاد

۶- مقاسیه اجمالی رستاخیز در قرآن و کتب مقدس

ب- ارزیابی منابع تفسیر موضوعی درباره معاد

۱- چگونگی برزخ

۲- معاد جسمانی

۳- رابطه عمل و جزا: تجسم اعمال، خلود در آتش

۴- چیستی و گواهی اعضاء

روش تدریس : مباحث واژه شناسی به اختصار برگزار گردد و بر واژه های پرکاربرد تاکیدشده و به سوره هایی که معرف نامی از نام های رستاخیز است توجه شود.

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پرژکتور و)

توجه: پژوهش های قابل توصیه برای تحقیق طلاب : مواقف قیامت، احباط و تکفیر، دادگاه رستاخیز، بهشت و بهشتیان، جهنم و جهنمیان و

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی :

۱- پیام قرآن ج ۵ و ۶/ آیت الله ناصر مکارم شیرازی

۲- مفاهیم القرآن ج ۸/ آیت الله جعفر سبحانی

۳- معارف قرآن ج ۳ / آیت الله محمد تقی مصباح یزدی

۴- تفسیر موضوعی قرآن کریم ج ۴ و ۵ / آیت الله عبدالله جوادی آملی

فرعی:

- ۱-المیزان فی تفسیر القرآن / علامه محمد حسین طباطبائی(ره)
- ۲-الکشاف / زمخشری
- ۳-مجمع البیان / فضل بن حسن طبرسی
- ۴-التبیان فی تفسیر القرآن الکریم / شیخ طوسی
- ۵-روح المعانی / آلوسی
- ۶-مفاتیح الغیب / فخر رازی
- ۷-منشور جاوید ج ۹ / آیت الله جعفر سبحانی
- ۸-الحیاه البرزخیه / آیت الله جعفر سبحانی
- ۹-الروح / ابن قیم

محل امضای
ناظر

محل امضای
پیشنهاد دهنده

عنوان درس : تفسیر اعتقادی (۳)	شماره درس:
-------------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : بررسی و تحلیل آیات نبوت با رویکرد تطبیقی و همراه با پاسخ به شبهات در این زمینه

سر فصل ها :

الف (کلیات:

- ۱- بررسی اسامی و اوصاف مشیر به رسالت (اجتنبی، اصطفی، رسول ، نبی و...)
- ۲- ارزیابی نقاط اشتراک و افتراق اهداف، ساختار و مسائل نبوت در دانش کلام و قرآن
- ۳- جایگاه بحث نبوت در قرآن
- ۴- ارزیابی منابع تفسیر موضوعی نبوت در قرآن
- ۵- علت آسیایی بودن انبیاء مذکور در قرآن
- ب) وحی: حقیقت وحی، تفاوت وحی با مکاشفات عرفانی و تجربه نبوی
- ج) علم انبیاء : محدوده علم انبیاء
- د) عصمت: پاسخ به شبهات تنزیه انبیاء از خطا و گناه در آیات قرآن
- ه) اعجاز:

۱ - راز تفاوت معجزات انبیاء

۲ - عمومیت اعجاز انبیاء

۳ - اعجاز وسیله ای دفاعی یا شرط اثبات نبوت

۴ - علل پاسخ منفی انبیاء به معجزات درخواستی مخالفان

۵ - فاعل اعجاز

و) نبوت خاص:

۱- توصیف پیامبر اکرم(ص) در قرآن

۲- نقش پیامبر در تولید قرآن

۳- شبهات شرق شناسان در باره پیامبر(ص) (امی بودن، عربی بودن، زبان قرآن اختصاصات پیامبر)

ز) خاتمیت:

۱- حقانیت همه ادیان (پلورالیسم)

۲- محدثه بودن برخی اولیاء

روش تدریس : به منظور تامین سرفصل ، مهمترین مباحث از سوی استاد و دیگر مباحث به وسیله تحقیق طلاب ارائه خواهد شد.

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پرژکتور و)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی :

- ۱- پیام قرآن ج ۷ و ۸ / آیت الله ناصر مکارم شیرازی
 - ۲- مفاهیم القرآن ج ۳ / آیت الله جعفر سبحانی
 - ۳- معارف قرآن ج ۴ / آیت الله محمد تقی مصباح یزدی
 - ۴- تفسیر موضوعی قرآن کریم ج ۳ / آیت الله عبدالله جوادی آملی
- فرعی:

- ۱- وحی و نبوت / شهید مرتضی مطهری
- ۲- پیامبر امی / شهید مرتضی مطهری
- ۳- تجربه نبوی / ربانی گلپایگانی
- ۴- الکشاف / زمخشری
- ۵- مجمع البیان / فضل بن حسن طبرسی
- ۶- التبیان فی تفسیر القرآن الکریم / شیخ طوسی
- ۷- روح المعانی / آلوسی
- ۸- مفاتیح الغیب / فخر رازی
- ۹- تنزیه الانبیاء / شریف رضی
- ۱۰- عصمه الانبیاء / آیت الله جعفر سبحانی
- ۱۱- عصمه الانبیاء / علامه سید مرتضی عسکری
- ۱۲- عصمه الانبیاء / فخر رازی
- ۱۳- المیزان فی تفسیر القرآن / علامه محمد حسین طباطبائی (ره)

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : نقد و بررسی آراء متفکران معاصر در باره تفسیر	شماره درس:
--	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری و عملی

پیش نیاز : مکاتب و روش های تفسیری

هدف : شناخت جریانی دیدگاه های قرآنی متفکران معاصر جهان و تأثیرات آنها بر همدیگر همراه با نقد آنها

سر فصل ها :

الف: کلیات: جایگاه ، اهمیت ، پیشینه و بررسی اجمالی حوزه های جغرافیای متفکران معاصر

۱- مصر (الازهر ...)

۲- مغرب (مراکش، الجابری و ...)

۳- لبنان (مغنیه، علامه فضل الله و ...)

۴- سوریه (مراغی والکحیل، لیبیب بیضون و...)

۵ - عراق (بلاغی، خویی، شهید صدر و سبزواری و ...)

۶- عربستان (وهابیت)

۷- قطر (قرضاوی)

۸ - ایران

۹- ترکیه (هارون یحیی و ...)

۱۰- هند(جریان تفسیر شیعی و اهل سنت، سرسید احمدخان، سر سید احمدکولناپکذاو..)

۱۱- پاکستان (جریان تفسیر شیعه و اهل سنت، طاهر القادری، مودودی، فضل الرحمن و ...)

۱۲- مالزی (رشته های قرآنی)

۱۳- اندونزی (دانشگاه قرآن)

ب: جریان های قرآنی معاصر

۱- تفسیر اجماعی(سید جمال - محمدعبد - المنار - نمونه - پرتوی از قرآن - من وقرآن) تفهیم القرآن

و ...)

۲- تفسیر ادبی(امین خولی،نصر حامد ابوزید..)

۳- قرآنیون(هند - پاکستان - مصر مثل صبحی منصور..و)

۴- تفسیر بنائی(بستانی...)

۵ - تفسیر ساختاری(خامه گر و..)

۶ - تفسیر نزولی(ملاحویش، عبدالکریم بهجپور و...)

۷- تفسیر تربیتی(تفسیر نور قرائتی تفسیر قرآن مهر، التفسیر التربوی للقرآن..و)

- ۸ - کلامی معاصر (تفسیر کلامی «روحانی» معارف قرآن «مصباح یزدی» منشور جاوید «سبحانی» و ...)
- ۹ - عرفانی معاصر (بیان السعاده «گنابادی»، تفسیر عرفانی «دکتر یثربی» و ...)
- ۱۰ - جریان انحرافی ایران (تفاسیر گروه فرقان، مجاهدین خلق و ...)

روش تدریس: حضور در کلاس

شیوه ارزشیابی: ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات: ابزار آموزشی معمولی (وایت برد، ویدئو پروژکتور و ...)

متن آموزشی: ندارد

منابع:

اصلی: ندارد

فرعی:

- ۱- کتابها و مقالات مربوط به تاریخ تفاسیر (مثل طبقات المفسرین، آشنایی با تفسیر و مفسران، التفسیر والمفسرون دکتر ذهبی و آیت الله معرفت و ...)
- ۲- کتابهای مربوط به روشها و گرایشهای تفسیر قرآن (رضایی اصفهانی، علوی مهر، مؤدب و ...)
- ۳- کتابهای مربوط به مکاتب تفسیری (بابایی و ...)
- ۴- منطق تفسیر قرآن (۵)، قرآن و علوم طبیعی - قرآن و علوم انسانی، رضایی اصفهانی
- ۵ - همگام با وحی، عبدالکریم بهجت پور
- ۶ - تفاسیر معاصر مثل تفسیر ساختاری «خامه گر» تفسیر عرفانی «دکتر یثربی» و ...
- ۷- سایتها و آثار مربوط به قرآنیون
- ۸ - سایتها و آثار مربوط به تفسیر علمی و اعجاز علمی قرآن
- ۹- تفاسیر معاصر وهابیت

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : تفسیر علمی قرآن کریم	شماره درس:
----------------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : -----

هدف : تحلیل روش تفسیر علمی . ظرفیتهای، بایسته ها، آسیبها و بررسی نمونه هایی از آیات مربوط

سر فصل ها :

الف: مباحث مقدماتی:

۱. مفهوم شناسی تفسیر علمی قرآن
۲. پیشینه و زمینه های پیدایش و گسترش تفسیر علمی قرآن
۳. دیدگاهها پیرامون کتاب علمی بودن قرآن
۴. معیارها و ضوابط تفسیر علمی قرآن
۵. گونه های تفسیر علمی قرآن، نمونه ها و نقد آنها
۶. شبهات تفسیر علمی قرآن و روش شناسی پاسخ به آنها
۷. آسیب شناسی و پیامدهای تفسیر علمی قرآن
۸. اعجاز علمی قرآن

ب: مصادیق تفسیر علمی:

اول: حوزه علوم انسانی

۱. علوم تربیتی: (تحلیل آیات بقره/۶. غاشیه/۲۱.)
۲. علوم روان شناسی: (تحلیل آیات اسرا/۸۴. آل عمران/۱۵۹. نور/۳۳ و ...)
۳. علوم اقتصادی: (تحلیل آیات بقره / ۲۷۵ و ۲۸۶. قصص/۷۷. نساء/۲۹. آل عمران/۱۴)
۴. علوم مدیریتی: (تحلیل آیات یوسف/۵۵. طه/۲۵ و ...)
۵. علوم سیاسی: (تحلیل آیات هود/۱۱۳. مائده/۴۵. نساء/۱۴۱ و ۸۵)
۶. علوم اجتماعی: (رعد/۱۱. حجرات/۱۳. روم/۲۲ ارجاع به درس قرآن و علوم اجتماعی)

دوم: حوزه علوم طبیعی

۱. زیست شناسی: (تحلیل آیات نور/۴۵. انبیاء/۳۰. شعرا/۷. حجر/۲۲)
۲. نجوم: (تحلیل آیات: فصلت/۱۱. انبیا/۳۰. بقره/۲۹. رعد/۲. شوری/۲۹)
۳. پزشکی و بهداشت: (تحلیل آیات بقره/۱۸۶. نحل/۶۸. مومنون/۱۲)
۴. فیزیک: (لقمان/۱۰. رعد/۲. ذاریات/۴۷ و ...)

روش تدریس : -----

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی و سمینار	تحقیق	آزمون کتبی
۴	۴	۱۲

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پروژکتور و)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی : ندارد

فرعی:

۱. التمهید فی علوم القرآن / آیت الله معرفت
۲. البیان فی تفسیر القرآن / آیت الله خویی
۳. التفسیر العلمی للقرآن فی المیزان / احمد عمر ابوحجر
۴. درآمدی بر تفسیر علمی / محمد علی رضایی اصفهانی
۵. شناخت جریان علمی نگری به قرآن / فروغ پارسا
۶. منطق تفسیر قرآن (۴) اعجاز علمی قرآن / محمد علی رضایی اصفهانی
۷. علم و دین / ایان باربور
۸. قرآن و علوم طبیعت / مهدی گلشنی
۹. تک نگاری ها در حوزه قرآن و علم

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : تفسیر اخلاقی - تربیتی	شماره درس:
-----------------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : تسلط بر مبانی، اصول، اهداف و روش های اخلاقی تربیتی قرآن
سر فصل ها :

الف : کلیات : مفهوم شناسی اخلاق ، تربیت ، تربیت اخلاقی ، مفاهیم ارزشی ، انتزاعی و... (تربیت، اخلاق و تربیت اخلاقی در لغت و اصطلاح) ، ضرورت ، اهمیت و پیشینه
ب: مبانی و اصول اخلاقی تربیتی در قرآن
ج: روش های تربیت اخلاقی در قرآن

۱ - تربیت اخلاق فردی (تربیت عقلانی ، عاطفی ، روحی ، و آسیب های اخلاق فردی)

۲ - تربیت اخلاق الهی (توکل ، تبذل ، رضا ، شکر ، و آسیب های اخلاق اسلامی)

۳ - تربیت اخلاق اجتماعی (تربیت خانوادگی ، تربیت اخلاقی با مؤمنان ، تربیت اخلاقی با معارضان) و آسیب های اخلاق اجتماعی

د: عوامل کلی سقوط اخلاقی در قرآن (۱- هوی نفس ۲- جاذبه های دنیا ۳- پیروی از شیطان و...)

ه: تفسیر آیات اخلاقی قرآن : (۱- آیات اخلاق فردی ۲- آیات اخلاق اجتماعی)

روش تدریس : -----

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
---	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پرژکتور و)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی : ندارد

فرعی:

۱ - مباحث اخلاقی تفسیر المیزان / علامه طباطبائی

۲ - اخلاق در قرآن ج ۱ و ۲ / آیت الله مصباح یزدی

۳ - اخلاق در قرآن ج ۱ و ۱۱ / آیت الله جوادی آملی

۴ - اخلاق در قرآن ج ۱ و ۳ / آیت الله مکارم شیرازی

۵ - تسنیم ج ۱ / آیت الله جوادی آملی

۶ - اخلاق و تربیت اسلامی / محمد تقی رهبر

- ۷ - اصول اخلاقی امامان / محمدی اشتهاردی
۸ - نظام اخلاقی اسلامی / آیت الله سبحانی
۹ - تعلیم و تربیت در اسلام / استاد شهید مرتضی مطهری

محل امضای
ناظر

محل امضای
پیشنهاد دهنده

عنوان درس : تفسیر اجتماعی (۱)	شماره درس:
-------------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری و عملی

پیش نیاز: مبانی و قواعد تفسیر ۲۱

هدف:

۱. شناخت تحلیلی ، تطبیقی تفسیر اجتماعی قرآن

۲. جایگاه تفسیر اجتماعی در تولید علوم اجتماعی اسلامی

سرفصل:

الف) کلیاتی از مباحث مربوط به تفسیر اجتماعی:

۱. تعریف تفسیر اجتماعی^۱ (تفاوت تفسیر اجتماعی با دیگر گرایش های تفسیری مانند : تفسیر کلامی

، فقهی و)

۲. روش شناسی تفسیر اجتماعی (بر اساس قواعد و اصول تفسیر)

۳. رابطه تفسیر اجتماعی و جریان علوم انسانی خصوصاً دانش اجتماعی

۴. اشاره ای به جریان شناسی تفسیر اجتماعی در جهان تشیع و اهل سنت

ب) آشنایی با مهمترین مفاهیم اجتماعی عصر نزول و نسبت و تناسب آن با مفاهیم اجتماعی عصری از جمله: نهادهای اجتماعی (دین، خانواده ، خویشاوندی، اقتصاد و سیاست)، امنیت اجتماعی، انحرافات اجتماعی، مسائل و مشکلات اجتماعی، ساختار قشر بندی اجتماعی، روابط قدرت و ...

ج) مفهوم شناسی و شاخص سازی آیات اجتماعی

درآمد: روش کشف آیات اجتماعی به معنای خاص آن با تکیه بر دانش جامعه شناسی و استخراج مفاهیم و حوزه های مباحث و موضوعات شکل می گیرد^۲.

نمونه ای از موضوعات و واقعیت های اجتماعی موجود در آیات قرآن کریم از جمله :

خانواده: الفاظ و واژگانی همچون ازواج، اولاد، نکاح و

گسست خانواده: شقاق، نشوز، طلاق، عده (اعم از طلاق و وفات)

اقتدار در خانواده: قوامیت شوهر و نیز ولایت پدر

^۱ - توجه به این نکته ضروری است که در دانش جامعه شناسی، اجتماعی به معنای جمعی نیست. اجتماعی هر واقعه و یا کنشی است که خاستگاه و ظرف تحقق آن زندگی اجتماعی باشد. لذا بسیاری از اعمال خصوصی ما که کاملاً در خلوت صورت می گیرد اجتماعی است به این معنا که در فرآیند زندگی و زیست اجتماعی از دیگران آموخته ایم.

^۲ - پیشنهاد این حقیر آن است که کتاب جامعه شناسی آنتونی گیدنز بصورت غیر حضوری بعنوان متن این درس محسوب گردد.

جریان های انحرافی: لاتفسدوا

آسیب ها و انحرافات اجتماعی (social deviance): قتل، سرقت، زنا و ... اعم از آنکه فردی صورت گیرد یا جمعی با توجه به آنکه فرآیندهای اجتماعی در امر دخیل هستند و نیز پیامدهای اجتماعی متعدد ی دارند و نیز بدلیل آنکه با الگوهای اجتماعی پذیرفته شده هم خوانی ندارد انحراف اجتماعی نامیده می شود.

مسأله اجتماعی (social problem): شکاف اجتماعی در اثر منازعات داخلی

اقتدار در سطح کلان: اطاعت از رسول خدا(ص) و یا جانشینان آن حضرت و یا منصوبان آن حضرت است نیز در بسیاری موارد حاکی از سلسله مراتب اقتدار می تواند باشد و در مقابل برخی آیات نیز هستند که با تکیه بر همین رابطه، پذیرش اخبار و اطلاعات را از غیر مجاری مشروع، پذیرفته نهی نموده است

نهاد سیاست و یا دستگاه سیاسی: اسامی پادشاهان و یا فراعنه نیز راهبردها ی که دنبال می کرده اند باشد (سوره قصص آیه ۴/ که بیانگر طغیان فرعون و اختلاف افکنی در بخشی از جامعه و موحدان می باشد راهبردهای دستگاه سیاسی آن دوران را به تصویر کشیده که می تواند بیانگر این اصل نیز باشد که تجزیه جامعه و تبعیض توسط حاکمان چگونه مورد توجه قرآن قرار گرفته است).

نهاد اقتصاد و نیز نابرابری اجتماعی: تبعیض و بی عدالتی در دست یابی به فرصت ها و مواهب اجتماعی نیز «کی لا یكون دولة بین الاغنیاء منکم».

د) الگوی کارآمد و تلفیقی تفسیر اجتماعی با عنایت به سطوح کشف و تحلیل اجتماعی؛

روش تدریس: -----

شیوه ارزشیابی: ارزیابی

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
---	---	۲۰	---

ابزار و امکانات: ابزار آموزشی معمولی (وایت برد، ویدئو پرژکتور و ...)

متن آموزشی: ندارد

منابع:

اصلی: ندارد

فرعی:

الف: تفاسیر اجتماعی مانند:

۱- المنار، رشید رضا

۲- فی ظلال، سید قطب

۳- المیزان، علامه طباطبائی

۴- من وحی القرآن، محمد حسین فضل الله

۵- التحرير و التنوير؛ محمد الطاهر بن عاشور

ب: تاریخ جاهلیت مانند المفصل فی التاریخ، بلوغ الارب فی معرفه احوال العرب؛

ج: جامعه‌شناختی / آنتونی گیدنز

د: المذاهب التاریخی فی القرآن الکریم / آیت الله آصفی

و: جامعه و تاریخ / شهید مطهری

۱ - جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن/ آیت الله مصباح یزدی

۲ - ده پرسش از جامعه شناسی (ژوئل شارون)

۳ - مبانی جامعه شناسی (بروس کوئن)

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده

عنوان درس : تفسیر اجتماعی (۲)	شماره درس:
---------------------------------	------------

مقدار ساعت درس : ۳۲

نوع درس : نظری و عملی

پیش نیاز: تفسیر اجتماعی (۱)

هدف:

۱. آزمون مهارت گزینش آیات اجتماعی

۲. تمرین ارائه تفسیر اجتماعی از آیات

سرفصل:

الف) کلیات:

۱. تفکیک و تمایز آیات اجتماعی در قالب نهادها، ساختارها و موضوعات اجتماعی؛

۲. تفسیر تطبیقی مفسران از آیات مربوط به خانواده (از مرحله تشکیل تا انحلال و ساختار آن) و جمع بندی آن

۳. تفسیر تطبیقی از برخی موضوعات اجتماعی همچون تکافل اجتماعی، امنیت اجتماعی، همبستگی اجتماعی و ..

روش تدریس : -----

شیوه ارزشیابی : ارزیابی

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
---	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : ابزار آموزشی معمولی (وایت برد ، ویدئو پرژکتور و)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی : ندارد

فرعی:

۱ - تفسیر المنار، رشید رضا

۲ - تفسیر فی ظلال القرآن ، سید قطب

۳ - تفسیر المیزان، علامه طباطبائی

۴ - تفسیر نمونه ، ایت الله مکارم شیرازی

۵ - تفسیر التحرير التنوير ، محمد الطاهر بن عاشور

۶ - تفسیر من وحی القرآن، محمد حسین فضل الله

۷ - المدرسه القرآنيه (شهید صدر)

محل امضای

ناظر

محل امضای

پیشنهاد دهنده